

בידיים ולתקן לפני שיהיה מאוחר מידי, כבר באותו יום עברתי לגור אצל אחותי הנשואה, הרחק מהחברה הקלוקלת וב"ה זכיתי להנצל". המורה גולדמן היתה מרוגשת מאוד. "היום שתמו להם ימי ההוראה בודאי יפתח בפניך פתח רחב להמשך פורה ומלבלב... ומובטחני ששמורות לך עוד הרבה הזדמנויות לפתוח עוד ועוד פתחים בלבבות".

הלכות חג חנוכה [א]

פנינת ההלכה

- א. מהי חנוכה?** בתקופת בית המקדש השני גזרו היוונים גזרות שמד על ישראל וביטלו ממצוות התורה, ונכנסו לבית המקדש ופרצו בו פרצות וטמאוהו, ונלחמו בהם ישראל ואיבדום – והיה זה ביום כה בכסלו, ונכנסו להיכל ולא מצאו שמן טהור להדליק את המנורה בבית המקדש אלא פך אחד של שמן והיה בו כדי להדליק רק ליום אחד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונת ימים עד שכתשו שמן טהור חדש. ולכן תיקנו רבותינו שיהיו ימים אלו ימי שמחה והלל ונקראים חנוכה ומדליקים בהם נרות לפרסם הנס (משנ"ב סי' תרע"ב ס"ק א). ונכון ללמוד את הלכות חנוכה בחנוכה (ס"א) שלמה חיים סי' רס"ה).
- ב. ימים אלו אסורים בהספד ותענית** (ס"א) ואין מספידים אלא לחכם שנפטר בשעת הלוויתו (ס"ג). ואזכרה [של "ד", "30", ושנה] עושים עם דברי תורה וחיוזק ללא הספד. ונכון שלא לבקר בבית הקברות [לא לשבעה ולא לשלושים ויבקרו אחרי חנוכה (חז"ע ע"י י"א) אבל לשנה אפשר אם בטוח שלא יבכה (ילקו"י חנוכה ע"מ כד)] אבל לקברות צדיקים מותר (ב"ח וי"א ס"כ).
- ג. כמה נרות צריך להדליק בחנוכה?** מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית מישראל, אבל נהגו להדר ולהוסיף בכל לילה נר נוסף. (ס"א) וכן נוהגים להדליק שמש גבוה מעל כולם שאם יבוא להשתמש לאור הנרות ישתמש בשל השמש [שאינ בנר השמש קדושה בכלל] (חז"ע חנוכה ע"י ק). אסור להדליק סיגריה או נר חול [נר איתו מדליקים את נרות חנוכה נקרא חול] מנר חנוכה [מהשמש מותר] (חז"ע ע"י ק) אבל נר מצוה כגון: נר שבת מותר (ס).
ד. החייבים בהדלקה: בן מגיל 13 ובת מגיל 12 חייבים בהדלקת נרות חנוכה (עין ס"א) ונרע"ה סי' ונ"ט, ומ"מ נהגו שמדליקים חנוכה אחת לכל בני הבית (ומנהג האשכנזים שכל אחד מבני הבית הזכרים מדליק) (ס"א) קטנים פטורים (סי' תרע"ב ס"ג) מ"מ טוב לחנך קטנים שהגיעו לגיל חינוך [גיל 6 ומעלה] להדליק נרות ההידור [מנר השני והלאה] וקטנים שלא הגיעו לחינוך מותר להם להדליק רק את השמש (תורת מועדים סי' ב ס"ב).
- ה. בחורי ישיבה וחייילים שנמצאים מחוץ לבתיהם והוריהם מדליקים בבתיהם פטורים מהדלקת נרות חנוכה, ואם בכל זאת רוצים להדליק אזי ידליקו בלי ברכה** (תורת המועדים סי' כ"ב) (א"כ החייילים נמצאים במקום שאין רואים נרות חנוכה כלל שרשאים להדליק בברכה (חז"ע ע"י קו-קנ"ח), אבל אם נמצאים בשדה פתוח בלא אוהלים מדליקים בלא ברכה].
אבל כשמדליקים הדלקה מרכזית בביה"כ ויש עשרה אף אלו שבצבא או בישיבה נוהגים להדליק בברכה [אחד מדליק ומברך].
- ו. אם הבעל נעדר מביתו לזמן מסוים ראוי שימנה את אשתו כשלוחתו להדלקת הנרות ויוצא ידי חובה בכך, ואפילו אם יודע שיחזור לביתו באותו לילה בשעה מאוחרת [לאחר 9:00 בערב שאז כבר אין ל"כ עוברים ושבים בערים ובמושבים בד"כ יותר מוקדם (פסקי תשובות סי' תרע"ב ס"ד)] שאז עדיף שהאישה תברך ותדליק בצאת הכוכבים (ס"א).**
- ז. משפחה שמתארכת וסמוכה על שולחן המארחים יוצאת ידי חובה בהדלקת בעל הבית** (חז"ע ע"י קמ"ה-קמ"ו) מ"מ שמתכוונים באותו היום לחזור לביתם ידליקו נר חנוכה כשיגיעו לביתם אפילו מאוחר בלילה [שהדלקת חנוכה הולכת אחר מקום שישן שם] (ס"א) (קו-קנ"ו) כגון: שהתארחו בשבת וחוזרים במוצ"ש לביתם ידליקו בביתם (ס).
- ח. ההכנות להדלקה:** כל השמנים כשרים להדלקת נר חנוכה (ס"א) ומצוה מן המובחר להדליק בשמן זית (ס"א) והנס היה בשמן בביה"מ"ק (משנ"ב ס"ק ד) (ואפשר לכתחילה גם ב-"שמן זית למאור" (ילקו"י חנוכה ע"י קט)). ואם אין לו שמן [אפילו שמן רגיל] ידליק בנרות פרפין או שעוה (חז"ע ע"י ע"ו-פ"א) [ופתיל צף כשר להדלקת נר חנוכה לכתחילה (ס)].
- ט. אין יוצאין ידי חובה בנר גז או חשמל** (ילקו"י ח"ה ע"י רע"ז). מ"מ אם אין לו שמן או נר שעוה ידליק בחשמל בלי ברכה זכר לנס [כגון: המצוי ברכבת או מבטוס] (חז"ע ע"י לו).
י. צריך לשרוף את השמן הנותר בנרות חנוכה ביום השמיני שהרי הוקצה למצוותו (ס"א) (ס"א).

תרגו"ס 7), אבל השמן שנותר בבקבוק, וכן השמן שנותר בכוסית הנר אחרי שדלק חצי שעה, מותר להשתמש בו לכל שימוש (חזו"ע עמ' קסז).

יא. המדליק נר חנוכה בשמן גזול או גנוב אע"פ שעבר איסור יצא ידי חובתו בדיעבד, אבל לא יברך עליו "להדליק נר חנוכה" (חזו"ע עמ' לז).

יב. לאלו המחמירים להדליק הנרות בחוץ בתוך מתקן זכוכית [כדי שלא יתכבו הנרות מהרוח] צריכים להזהר בשעה שמדליקים את הנרות שיהיה הצד הפתוח ממנו מדליקים את הנרות מכוסה ע"י שירימו מעט את מכסה הזכוכית ביד אחת ויחסמו את הפתח בגופם, מפני שצריך שיהיו הנרות ראויים "בשעת ההדלקה" לדלוק במשך חצי שעה, שאם לא כן נחשבים לא ראויים לדלוק חצי שעה מחמת הרוח (תורת מועדים סי' ג ס"ג).

יג. היכן מניחים את החנוכיה?

יג. מי שגר בקומת קרקע באופן שיש לו בחצירו פתח סמוך לרשות הרבים (או ביתו פתוח לרה"ר) מניח החנוכיה על הפתח מבחוץ בגובה בין 24 ל-80 ס"מ.

יד. מי שגר בבנין קומות (מקומה ראשונה עד שלישית) ויש לו חלון עד גובה 9.6 מטר מהקרקע בחוץ, ידליק את החנוכיה בחלון הפונה לרשות הרבים.

טו. בכל מקרה אחר (כגון: מקומה רביעית וכו') מניח ליד דלת ביתו מבפנים משמאל לנכנס בגובה בין 24 ל-80 ס"מ. (ש"ע סי' תרע"א ס"ה-ז, כה"ח ס"ק מה). ואם ירצה יכול להדליק בחלון ביתו הפונה לרשות הרבים אפילו בקומה ה', ו, וכל שכן אם יש בנין גבוה מול הוי פירסומי ניסא להם (חזו"ע עמ' לה).

טז. כל גובה האמור כאן הוא מהקרקע ועד השלהבת של הנרות (ולקו"י ח"ה עמ' קל"ח ס"ק כח).

יז. צריך להדליק נרות חנוכה במקום הנחתם (ש"ע סי' תרע"א ס"א) ולכן לא ידליק ואח"כ יזיז את החנוכיה עם הנרות למקום אחר, ואם עשה כן, לא יצא (ש"ע ס"ז) וצריך לכבות הנרות ולחזור ולהדליקם במקום החדש בלא ברכה. (תורת מועדים סי' ג ס"ט) וכשבעל הבית חולה ואינו יכול לקום ממיטתו יצוה על אחד מבני ביתו שידליק ויברך במקומו במקום הצריך ויוצא בזה ידי חובת המצוה (הליכות עולם ח"א עמ' ס, תורת מועדים סי' ה).

יח. **הדלקה בבית הכנסת:** * נהגו להדליק נרות חנוכה בביה"כ בין מנחה לערבית [אע"פ שלא הגיע עדיין זמן צאת הכוכבים] (סי' תרע"א ס"ז בהרמ"א) מ"מ אין להדליק בברכה אלא אם כן היו 10, ואם אין 10 וידוע שאח"כ יבואו עוד אנשים וישלימו למנין ויראו את הנרות דולקים רשאים להדליק בברכה (חזו"ע עמ' נב).

וגם אפשר לצרף קטן שהגיע לחינוך או נשים לצורך 10 ואפשר לברך ולהדליק (ס"ט).

יט. כשמדליקים בער"ש בביה"כ אם כל הציבור הדליקו בביתם בברכות [כפי המצוי!] אין המדליק נרות חנוכה בביה"כ מברך "שעשה ניסים", אלא רק ברכת "להדליק" (חזו"ע עמ' נו).

יז. אין יוצאים ידי חובה בהדלקת נרות חנוכה בביה"כ, ואע"פ שמדליק בברכות בביה"כ חוזר ומדליק בביתו שוב בברכות, ומ"מ לא יחזור לברך בביתו "שעשה ניסים, ו"שהחיינו" אלא אם כן הוא מוציא בברכתו את בני ביתו (ולקו"י עמ' ר).

יח. אבל [תוך 7 ימים] לא יברך וידליק בלילה הראשון בביה"כ "אא"כ אין אחר שיברך] (חזו"ע עמ' נט). אבל בשאר הלילות רשאי [ובביתו יכול בכל הימים] (ס"ט).

יחד כל בית ישראל מודים אנו להקב"ה שהצילנו מאנשי הרשע והחמאס בניסים גלויים כאשר 1506 טילים נורו ע"י המרצחים מרצועת עזה כאשר 875 טילים נפלו בשטחים פתוחים, 421 יורטו ע"י כיפת ברזל, 152 טילים נפלו ברצועת עזה על ראשיהם ו-58 טילים נפלו בשטח בנוי בישראל כשזה מלווה בניסים גלויים שטילים נופלים על בנינים והאנשים יוצאים ללא פגע, כמה בורא העולם אוהב אותנו ומגן עלינו וכמה אנו חייבים לו את חיינו ובריאותנו

העלון מוקדש לעילוי נשמת יעיש ביטון בן שמחה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת אסתר סבג בת מרים שפקודתה ב-כב כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת ויואן בת סעידה וכדורי שפקודתה ב-ז בכסלו ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ יעקב אמטנאני בן אירן ז"ל | ולע"נ- כהן אליהו בן מרדכי וסעדה ז"ל